

ОБ'ЄДНАНА
ЄВРЕЙСЬКА
ОБЩИНА УКРАЇНИ

Антисемітизм в Україні

Звіт за 2021 рік

www.jew.org.ua

1. Вступ	3 стор.	3. Антисемітизм в Україні	8 стор.
— БДІПЛ		січень	9
— Дії правоохоронних органів та місцевої влади		лютий	10
— Антисемітизм у соціальних мережах		березень	11
— Посилення безпеки єврейських громад		квітень	12
— Додатково		травень	13
		червень	15
		липень	16
		серпень	18
		вересень	21
		жовтень	21
		листопад	25
		грудень	30
2. Визначення антисемітизму та законодавча база	6 стор.	Висновок	33 стор.

ВСТУП

Статутом Об'єднаної єврейської общини України визначена одна з основних цілей діяльності організації — проведення моніторингу, фіксація і боротьба з проявами антисемітизму в Україні, зокрема надання юридичної допомоги в питаннях антисемітизму: запити, клопотання до органів державної влади та заяви про відкриття кримінальних проваджень до правоохоронних органів. Дії, спрямовані на захист прав і свобод єврейської спільноти, та підготовка аналітичних матеріалів щодо життя єврейської громади в Україні є профілем діяльності ОЄОУ.

140 єврейських громад та організацій у складі ОЄОУ та ще декілька десятків організацій - партнерів знаходяться у постійному контакті з ОЄОУ. Найпопулярніші єврейські веб-ресурси України, десятки тисяч телефонних дзвінків, опрацьованих Єврейською гарячою лінією «910», цитований Telegram-канал, — все це є повним набором задля ефективної комунікації та моніторингу інформаційного простору, фіксації, фактчекінгу випадків антисемітизму, що надає нам змогу зробити найбільш об'єктивний звіт «Антисемітизм в Україні — 2021». Важливо, що подібні інструменти відсутні в інших єврейських організацій в Україні.

Варто зазначити, що важливим аспектом реагування з боку влади на випадки антисемітизму є публічний розголос, який здійснює ОЄОУ, адже організація є першоджерелом інформації про більшість випадків антисемітизму в Україні. Як наслідок, у 2021 році

традиційно зростала цитованість та впізнаваність ОЄОУ в українському та міжнародному суспільстві. Так, за 2021 рік у різних форматах було згадано чи процитовано ОЄОУ в українських та міжнародних ЗМІ більше 1000 разів, що перевищує показник 2020 року і багаторазово вище за згадуваність інших єврейських організацій. Ця інформація підтверджує, що ОЄОУ є найвідомішою єврейською організацією в Україні.

БДІПЛ

Згідно з попередніми даними, отриманими нами восени 2021 року, Бюро демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ ОБСЄ) констатувало, що ОЄОУ зафіксувала близько 90% всіх відомих випадків антисемітизму в Україні за 2020 рік за методологією Бюро.

На жаль, цього року негативну тенденцію щодо подання випадків антисемітизму, які були зібрані ОЄОУ, як власне зафіксованих та передачу їх до БДІПЛ ОБСЄ зафіксовано з боку Центру Кантора.

Дії правоохоронних органів та місцевої влади

У зв'язку з широким розголосом, якому оперативно надаються випадки антисемітизму, цього року стала більш оперативною та своєчасною реакція правоохоронних органів на випадки антисемітизму. Деякі з них вже класифікуються як порушення статті 161 (порушення рівноправності громадян) Кримінального кодексу України, натомість ще залишаються випадки явного антисемітизму, які

правоохоронці вважають за краще кваліфікувати як хуліганство, за статтею 296 КК України. Рекордну кількість справ передано до суду.

На жаль, частина випадків з незрозумілих причин, як і раніше, ігнорується навіть при поданій заяві про відкриття кримінального провадження, через що Об'єднаній єврейській общині України у 6 випадках довелося звертатися до слідчого судді з клопотанням зобов'язати відповідальну особу до примусового внесення даних до Єдиного реєстру досудових розслідувань. У частині випадків ефективними стали клопотання до Прокуратури.

Додатково варто відзначити оперативну реакцію місцевої влади на клопотання щодо усунення антисемітських написів та малюнків, що є позитивним відкриттям 2021 року.

Антисемітизм у соціальних мережах

Як і минулого року, ОЄОУ концентрується на моніторингу реальних проявів антисемітизму, а подібні прояви в соціальних мережах залишаються без урахування, оскільки відсутні повноцінні інструменти для збору цієї інформації.

При цьому варто зазначити, що за даними Департаменту міжнародного співробітництва і європейської інтеграції Міністерства внутрішніх справ України, за низкою випадків антисемітизму в соціальних мережах відкрито кримінальні провадження, дані про які внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань: у Звенигородці,

Чернівцях, Володимир - Волинському та кілька випадків в Умані, по одному з яких справу навіть передано до суду. Також справу до суду передано в Чернівцях.

Посилення безпеки єврейських громад

У 2021 році ОЄОУ розпочала використання не тільки юридичних та медійних засобів боротьби та протидії антисемітизму, але й розпочала встановлення систем відеоспостереження й захисту вікон у синагогах, общинних центрах та єврейських школах. За рік встановлено 16 таких систем відеоспостереження, зокрема на об'єктах, які у 2020 та 2021 роках постраждали від антисемітських нападів: синагоги Херсона, Вінниці та синагога Карлін-Столінських хасидів на Подолі у Києві.

Додатково

У 2021 році було два резонансні випадки, на які варто звернути увагу, проте які не були випадками антисемітизму.

По-перше, факт пограбування з нанесенням легких тілесних ушкоджень брацлавському хасиду восени в Умані, у нього відібрали телефон та вимагали гроші. Наразі нападники встановлені та кримінальну справу вже передано до суду.

По-друге, випадок із захопленням єврейського цвинтаря в Китайгороді Хмельницької області, на якому були прибрані мацеві та розведений город. Там місцеві жителі за допомогою ОЄОУ домоглися відкриття кримінального провадження,

процес захисту кладовища триває.

ОЄОУ здійснює моніторинг випадків антисемітизму та боротьбу з ним в межах поточного бюджету на статутну діяльність, який формується з благодійних внесків, водночас не отримуючи будь-яких цільових грантів на боротьбу з антисемітизмом. Отже, ОЄОУ не виконує політичних завдань і не імітує роботи з моніторингу для обґрунтування витрати грантових коштів.

Підтримати діяльність ОЄОУ може кожен бажаючий за допомогою функції «Пожертва» за посиланням: <https://jew.org.ua/donate-ukr>

2. ВИЗНАЧЕННЯ АНТИСЕМІТИЗМУ ТА ЗАКОНОДАВЧА БАЗА

У контексті боротьби з антисемітизмом 2021 рік ознаменувався для України прийняттям закону «Про запобігання та протидію антисемітизму в Україні», яким вперше за 30 років незалежності України на державному рівні встановлюється визначення антисемітизму.

Прийняття Закону стало можливим завдяки зусиллям автора Законопроекту народному депутату України Максиму Бужанському, до якого на момент подачі Законопроекту до Верховної Ради України приєдналися ще 49 народних депутатів. Закон був проголосований Верховною Радою України в другому читанні та в цілому 22 вересня 2021 року та підписаний Президентом України Володимиром Зеленським 7 жовтня 2021 року під №1770-IX.

Відповідно до Закону «Про запобігання та протидію антисемітизму в Україні» антисемітизм та його прояви в Україні забороняються, а антисемітизмом називається певне сприйняття євреїв, що виражається як ненависть до євреїв. Риторичні та фізичні прояви антисемітизму, спрямовані на євреїв чи неєвреїв та/або їхню власність, установи, релігійні місця єврейської громади.

Проявами антисемітизму називаються:

— заперечення у праві самоідентифікації осіб єврейського походження;

— заклик, приховування чи виправдання вбивства чи заподіяння шкоди особам

єврейського походження;

— висловлення неправдивих відомостей, ненависницьких та таких, що озлоблюють, заяв про осіб єврейського походження;

— публічні висловлювання, пов'язані із засудженням осіб єврейського походження як колективно відповідальних за реальні чи уявні правопорушення, скоєні однією особою або групою осіб незалежно від етнічного походження чи віросповідання;

— заперечення факту переслідування і масового знищення євреїв під час Другої світової війни (Голокост);

— виготовлення, поширення будь-яких матеріалів, що містять антисемітські висловлювання, а також публічне використання матеріалів, символів та зображень антисемітського змісту;

— умисне пошкодження або руйнування будівель, інших споруд, що належать особам єврейського походження, єврейським громадам та громадським єврейським організаціям, а також релігійних чи культових споруд (домів) з мотивів антисемітизму;

— умисне пошкодження, руйнування або осквернення місць поховань осіб єврейського походження, пам'ятників, пам'ятних знаків, присвячених особам єврейського походження, з мотивів антисемітизму;

— нетерпимість до осіб неєврейського походження, які були ідентифіковані як особи єврейського походження;

— заклики до антисемітизму.

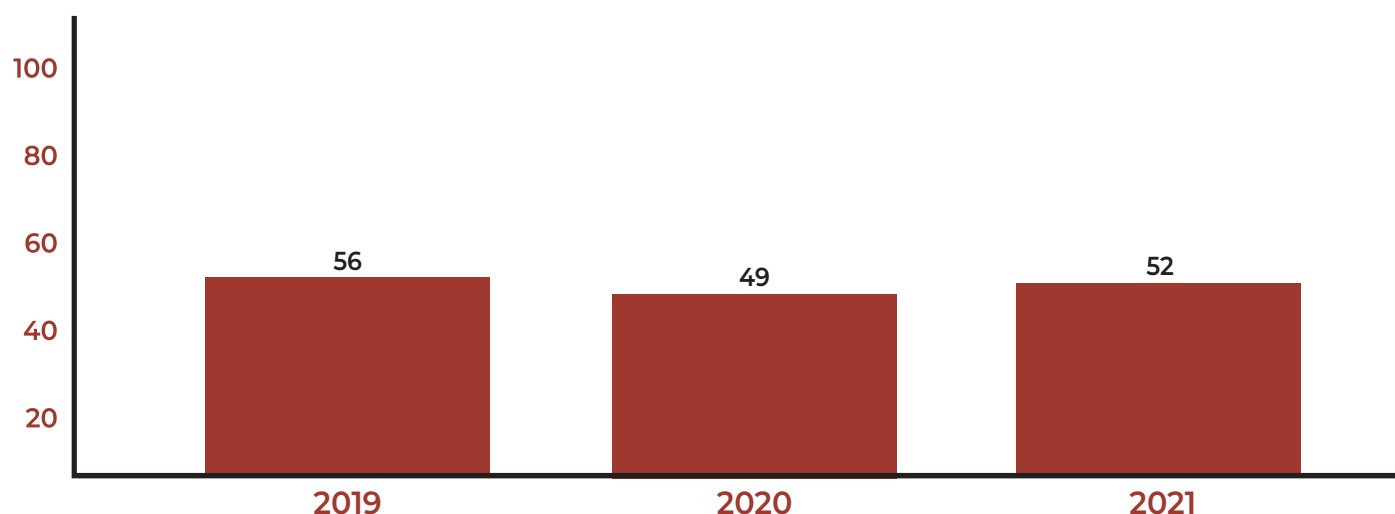
Основною статтею, за якою правоохоронними органами мають кваліфікуватися прояви антисемітизму, є стаття 161 Кримінального Кодексу України, яка говорить про порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної приналежності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками, і визначає це як умисні дії, спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності або образу почуттів громадян у зв'язку з їх релігійними переконаннями, а також пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, інвалідності, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними чи іншими ознаками.

Проте, у наведених нижче випадках у цьому звіті через помилкову кваліфікацію правоохоронними органами часто зустрічатиметься стаття 296 КК України – хуліганство. У цій статті йдеться про грубе порушення правопорядку з мотивів явної неповаги до суспільства (або певної його групи), яке супроводжується особливою нахабністю або винятковим цинізмом.

5. АНТИСЕМІТИЗМ В УКРАЇНІ

У 2021 році ОЄОУ, проводячи системний моніторинг, зафіксувала 52 випадки прямого антисемітизму. До цього числа не входять прояви антисемітизму в соціальних мережах.

У представленому нижче графіку продемонстрована динаміка рівня антисемітизму в Україні з 2019 по 2021 рік.

У представленому нижче графіку продемонстрована динаміка кількості випадків антисемітизму в Україні за 2021 рік.

Випадки антисемітизму

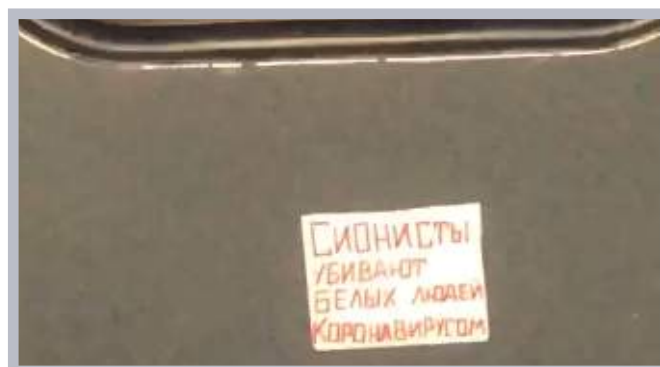
№1 06.01, м. Київ

На мітингу біля посольства Ізраїлю у Києві, що був організований праворадикальним об'єднанням С14, деякі учасники закликали покаятися за геноцид українців, чим здійснили приписування євреям відповідальності за реальні чи надумані вчинки окремих єврейських індивідумів чи груп, або за дії, вчинені неєвреями.

№2 11.01, м. Київ

У вагоні Київського метрополітену виявлено антисемітський стікер, на якому містився напис «Сіонисти вбивають білих людей коронавірусом».

№3 Лютий, м. Дніпро, Дніпропетровська область

У центрі міста група молодих осіб, громадян однієї з країн Близького Сходу, з мотивів національної ненависті скоїла напад на єврея — громадянина Ізраїлю, чим завдала йому тілесних ушкоджень легкого ступеня тяжкості.

Реакція поліції Дніпра:

було розпочате кримінальне провадження, отримано записи з камер відеоспостереження, нападники встановлені.

Підсумок:

за небажанням потерпілого виступати постраждалою стороною в кримінальному провадженні, воно було закрито.

На Подолі був зламаний і змальований хрестами запасний вхід у синагогу Карлін-Столінських хасидів.

Реакція поліції Києва:

було відмовлено у відкритті кримінального провадження через те, що кілька квадратних метрів, що зазнали вандалізму, юридично перебувають у власності всіх мешканців будинку і нібито вандалізм по відношенню до єврейської громади не був зафіксований.

Дії ОЕОУ:

встановлені ґрати на вікна синагоги з тильного боку будівлі, де знаходився вхід, що зазнав вандалізму.

Під нещодавно відкритим пам'ятним барельєфом жертвам Проскурівського гетто балончиком із фарбою за допомогою трафарету намальовано дві свастики.

Реакція поліції Хмельницького:

кримінальне провадження не розпочиналося, проте особу вандала встановлено.

У приміському електропоїзді Київ – Коростень виявлено антисемітський малюнок у вигляді Зірки Давида на шибениці, водночас у Зірці було написано «ЗЕ», а зверху містився напис «За тарифи трибунал».

Дії ОЄОУ:

направлено клопотання до Регіональної філії «Південно-Західна залізниця» вжити заходів для ліквідації напису.

Підсумок:

підпорядкованими підрозділами було проведено перевірку складів приміських поїздів щодо несанкціонованих написів, які принижують честь та гідність громадян. Проведено прибирання образливих написів.

26.03, м. Львів, Львівська область

На бетонних інформаційних плитах Простору синагог невідомі намалювали свастику.

Підсумок:

комунальними службами Львівської міської ради малюнок усунуто.

12.04, м. Рівне, Рівненська область

Місцевий Волонтерський центр «Джоїнта» планував провести прибирання на старому єврейському цвинтарі «Єврейка» і звернувся до колег з громадської організації, яка також займається волонтерством, із питанням: чи не планують вони прибирання на цій же локації і в ті самі вихідні.

Також співробітник волонтерського центру попросив перенести прибирання команди громадської організації для того, щоб не створювати марних перехресних робіт.

У відповідь представник ГО та колишній депутат обласної ради Віктор Кривун звинуватив євреїв у ненависті до українців, обізвав «жидами», акцентував увагу на тому, що місто належить українцям, а євреї тут чужі. Згодом від товариша Кривуна пролунало, що захищати етнічну чистоту – важлива справа.

Підсумок:

спроби представників єврейської громади під час особистого діалогу переконати Віктора Кривуна вибачитись перед громадою були відкинуті.

23.04, м. Умань, Черкаська область

Протягом кількох днів підлітки у віці 14 років приїжджали в район паломництва з іншого кінця міста, піднімалися з велосипедами на 9 поверх будівлі за адресою вул. Мономаха, буд. 6 (саме тут на той час вже планувалося відкрити Міждародну поліцейську станцію) і кидали велике каміння на брацлавських хасидів.

Від дій малолітніх хуліганів ніхто не постраждав. Один із каменів був кинутий на автомобіль, який отримав незначні ушкодження.

Представник єврейської громади звернувся до поліції із заявою про відкриття кримінального провадження.

Реакція поліції Умані:

на батьків двох підлітків поліцейські склали протокол про адміністративне правопорушення за неналежне виконання батьківських обов'язків.

№10**Травень, м. Кременчук,
Полтавська область**

У вікні синагоги Кременчука було виявлено кульовий отвір.
Охоронець моменту пострілу не чув.

Думка опитаних ОЄОУ фахівців різниться: одні вважають, що отвір залишено пострілом з потужної пневматичної зброї, інші ж схиляються до того, що це наслідки від пострілу з травматичного пістолета через розмір отвору 9 мм.

Подія одразу не надавалася розголосу задля запобігання панічних настроїв в єврейській громаді міста.

№11**01.05, м. Львів,
Львівська область**

У Львівському державному ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут викладач Ігор Ніконов при агресивній поведінці з учнями 10 класу, серед ішного, зневажливо висловлювався щодо євреїв.

Учні звернулися зі скаргою.

Підсумок:

викладача було звільнено після службової перевірки, його спроби поновитися на посаді через суд провалилися.

№12**02.05, м. Нікополь,
Дніпропетровська
область**

На паркані будинку місцевого єврея-підприємця за допомогою балончика з фарбою нанесли заклик до вбивства євреїв: «Єбаш жидов».

Реакція поліції Нікополя:

відкрито кримінальне провадження, справу внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ч.1 ст. 296 (хуліганство) Кримінального кодексу України.

Підсумок:

станом на момент виходу звіту провадження розвитку не отримало.

У районі вулиці Личаківської були розклеєні листівки ксенофобського змісту, на яких, крім іншого, намальована закреслена Зірка Давида, а також намальований кельтський хрест.

Більшість листівок було зірвано випадковими перехожими.

Дії ОЄОУ:

надано всі необхідні контакти для встановлення точних локацій виявлення листівок, що давало можливість за допомогою аналізу записів камер відеоспостереження вжити заходів для встановлення осіб, які займалися їх розклеюванням.

Реакція поліції Львова:

відкрито кримінальне провадження, а згодом ухвалено рішення про закриття провадження на підставі ст. 284 КПК України.

Власнику компанії «Дронаріум» стали надходити численні погрози після того, як за допомогою дронів цієї компанії у День пам'яті Праведників народів світу 14 травня у небі над Києвом пролетів 40-метровий прапор Ізраїлю.

Потерпілий звернувся до поліції із заявою про відкриття кримінального провадження.

Реакція поліції Києва:

на момент публікації звіту окремим відділом дізнання територіального управління поліції здійснюється досудове розслідування.

21.05, м. Миколаїв, Миколаївська область

Біля воріт синагоги вандали намалювали свастику.

Дії ОЄОУ:

надіслано заяву про відкриття кримінального провадження за фактом порушення ч.1 ст. 161 (розпалювання міжнаціональної ворожнечі) Кримінального кодексу України.

Реакція поліції Миколаєва:

у відкритті кримінального провадження відмовлено через відсутність даних, які б вказували на наявність кримінального правопорушення.

Дії ОЄОУ:

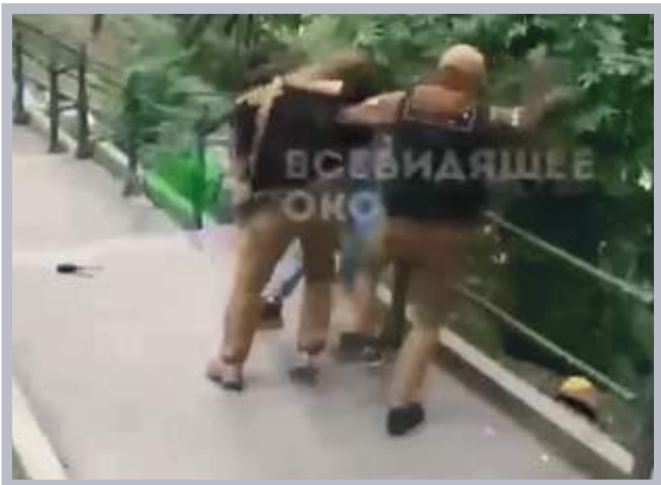
подано скаргу до Прокуратури Миколаївської області щодо бездіяльності співробітників поліції.

Підсумок:

ВП Миколаївського РУП ГУНП у Миколаївській області проводитиметься досудове розслідування в окремому кримінальному провадженні, розпочатому 23.07.2021 року Миколаївською окружною прокуратурою, за фактом зображення 24.05.2021 року невідомими особами свастики на паркані синагоги.

Червень, м. Київ

Відбувся конфлікт між громадянином та співробітниками «Муніципальної варти» Києва, на відеозаписі конфлікту чути, як один із охоронців робить антисемітське висловлювання «йобаний жид».

Дії ОЄОУ:

подано запит до комунального підприємства «Муніципальна варта», чи поніс їх співробітник дисциплінарну відповідальність за цей прояв антисемітизму.

Підсумок:

станом на момент виходу звіту відповіді не надійшло.

03.06, м. Ужгород, Закарпатська область

Вандали у другій половині дня зруйнували близько 10 надгробків на території єврейського цвинтаря Радванки (нині територія Ужгорода).

07.06, м. Вінниця, Вінницька область

Понад 30 учнів єшиви, громадяни Ізраїлю та США, які перебували з паломницьким візитом в Україні, отримали відмову в обслуговуванні у картинг-клубі «ГТ» нібито через те, що не володіють українською мовою, щоби пройти інструктаж.

Рабин Вінниці Шауль Горовіц був готовий виступити перекладачем, але йому категорично було відмовлено. Раніше цей картинг уже обслуговував хасидських дітей за запропонованою рабином моделлю.

Клуб не зміг надати жодних правил чи посадових інструкцій, якими декларується нова заборона інструктажу з перекладачем.

Дії ОЕОУ:

надано допомогу із викликом поліції та складанням заяви про відкриття кримінального провадження за ч.1 ст.161 (розпалювання міжнаціональної ворожнечі) Кримінального кодексу України. Про випадок дискримінації громадян повідомлено посольство США.

Підсумок:

власник картинг-клубу приніс публічні вибачення.

16.07, м. Васильків, Київська область

Людина, яка проживає навпроти місця встановлення меморіалу жертвам Голокосту м. Василькова по вул. Небесній Сотні, неодноразово висловлювався щодо його будівництва: «Ви, жиди, гроші відмиваєте», «Жидівські пам'ятники ставлять, ми ходили сюди сміття викидати, а нам дорогу перегородили». Інші місцеві жителі робили антисемітські

висловлювання на адресу будівельників, які споруджували меморіал.

Дії ОЕОУ:

направлено клопотання до Відділу поліції №1 ГУНП Києва провести роз'яснювальну бесіду з громадянином, який робив антисемітські висловлювання, та забезпечити охорону об'єкта на момент проведення церемонії відкриття меморіалу.

Вчитель хедера з дружиною та дев'ятьма дітьми приїхав помолитися на оелі одного з учнів Рабі Нахмана.

Близько 19:00 сім'я прийшла на дитячий майданчик. Згодом до нього став чіплятися місцевий житель на ім'я Павло з питанням «Ти єврей?», після спроби потиснути руку дружині хасида він отримав відмову, оскільки згідно з єврейськими заповідями заміжній жінці не можна торкатися сторонніх чоловіків, що пояснив йому постраждалий.

Після чого почав захоплювати шию хасида, а потім накинувся на того з кулаками, при цьому вигукуючи антисемітські образи.

Коли хасид спробував отримати захист у відділенні пошти (де є відеокамера), яке знаходиться недалеко від майданчика, — йому сказали, що він не може там знаходитися, і вигнали. Антисемітські образи тривали за свідків. Після виходу на вулицю хасид знову отримав низку ударів, був повалений на землю та отримував удари ногами.

Згодом хасид втік у бік автомобіля та зумів виїхати у бік Умані. Нападник на автомобілі (водієм виступив друг нападника) кілька разів наздоганяв потерпілого та грубо порушував правила дорожнього руху. Згодом хасиду вдалося відірватися від погоні й дістатися Умані.

Постраждалий зняв побої в лікарні Умані та був опитаний співробітниками місцевої поліції. Внаслідок нападу постраждалому зламаний ніс, він переніс декілька операцій.

Реакція поліції Новоархангельська:

спочатку відкрите кримінальне провадження за ст. 187 (розбій) ККУ, згодом справу перекваліфіковано в ч.1 ст. 296 (хуліганство) ККУ.

Дії ОЕОУ:

постраждалому надано первинну юридичну допомогу, та за сприйняття ОЕОУ партнери із Фонду ім. Рабі Нахмана надали потерпілому адвоката.

Підсумок:

за інформацією від слідчого кримінальна справа буде передана до суду в лютому 2022 року за ч.1 ст. 296 (хуліганство) ККУ та ч.1 ст. 186 (грабіж). Захист потерпілого не згоден з тим, що слідство не вбачає порушення ч.1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян) ККУ, оскільки були наявні очевидні прояви антисемітизму, та буде проводити роботу щодо перекваліфікації справи.

№21

Серпень, с. Байрак, Харківська область

За інформацією від Департаменту міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Міністерства внутрішніх справ СП ВП №1 Чугуївського РУП ГУНП у Харківській області розпочато досудове розслідування за ч.1 ст. 161

(порушення рівноправності) за фактом образливих антисемітських виразів стосовно жінки (обзивали «жидом»).

Підсумок:

ухвалено рішення про закриття на підставі ст. 284 КПК.

№22

03.08, м. Київ

На території Голосіївського парку виявлено антисемітський напис «Геть жидівську владу».

Підсумок:

поліцією заяву було проігноровано, а міськими комунальними службами напис було прибрано.

Дії ОЕОУ:

надіслано заяву про відкриття кримінального провадження у ГУНП Києва та клопотання до Київської міської державної адміністрації з проханням ліквідувати напис.

№23

04.08, м. Львів, Львівська область

На «Просторі синагог у Львові» намальовано смайл, який означає смерть.

Підсумок:

малюнок ліквідовано
комунальними службами Львова.

№24

05.08, м. Кременчук, Полтавська область

На оелі дочок Рабі Нахмана Сари та Хаї невідомі залишили декілька свинячих черепів. Також на могилі було розкидано будівельне сміття.

Варто зазначити, що ця могила досить далеко від найближчих приватних будинків.

Дії ОЄОУ:

*інформація перевірена та
встановлені особи, які робили фото та
відеофіксацію прояву антисемітизму.*

№25

13.08, м. Київ

У районі Парку партизанської слави виявлено антисемітські написи «Жидів у піч», «happy holocaust», які, за повідомленням місцевого жителя, з'явилися лише у 2021 році.

Дії ОЕОУ:

надіслано клопотання до Київської міської державної адміністрації з проханням усунути написи.

Підсумок:

написи було ліквідовано комунальними службами Києва.

№26

16.08, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

У громадському транспорті помічено літню людину з написом на футболці «Тиха окупація сіонізмом України».

№27

25.08, м. Київ

Ревізор у громадському транспорті, який є співробітником «Київпастрас» та працює у кипі, піддався антисемітським образам у присутності свідків.

Дії ОЕОУ:

проведена первинна юридична консультація.

№28 30.09, м. Київ

Виявлено антисемітський напис
«Геть жидівську владу».

Дії ОЄОУ:

направлено клопотання до Київської
міської державної адміністрації з
проханням усунути напис.

Підсумок:

напис ліквідований комунальними
службами Києва.

**№29 07.10, м. Богуслав,
Київська область**

Замальований інформаційний
стенд біля паркану єврейського
цвинтаря, на якому розповідається
історія єврейської громади міста.

Дії ОЄОУ:

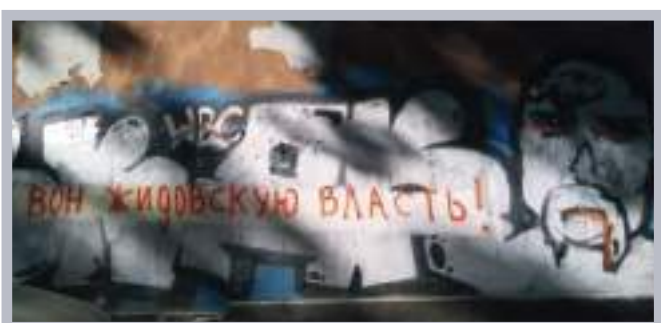
надіслано заяву до ГУНП про
відкриття кримінального
провадження.

Підсумок:

заява поліцією була проігнорована.

№30 07.10, м. Київ

У Голосіївському парку знову
з'явився напис «Геть жидівську
владу!», розміщений у тому ж місці,
що й попередній, виявлений
місяць тому.

Дії ОЄОУ:

надіслано клопотання до Київської
міської державної адміністрації з
проханням ліквідувати напис.

Підсумок:

напис ліквідований комунальними
службами Києва.

08.10, м. Умань, Черкаська область

На вулиці Східній, що біля могили Рабі Нахмана, чоловік увірвався до будинку сусідів — хасидської родини. У будинку знаходився голова сім'ї, дружина та діти. Нападник накинувся на чоловіка і став завдавати ударів, роблячи антисемітські висловлювання. Нападник приїхав на місце події у стані алкогольного сп'яніння.

Реакція поліції Умані:

відкрито кримінальне провадження.

Підсумок:

постраждалі бояться брати активну участь у кримінальному провадженні, оскільки їм надходили погрози. Відомо, що нападник є власником юридичної компанії і колись працював суддею.

08.10, м. Васильків, Київська область

40-річним чоловіком зруйновано пам'ятну стелу Праведникам народів світу, встановлену в рамках нового меморіального комплексу жертвам Голокосту.

поховання) та встановлено особу, яка вчинила руйнування.

За версією поліції, чоловік зізнався, що ввечері 11 жовтня повертався додому п'яним. Його увагу привернула меморіальна табличка, яку він раніше не помічав. Вирішивши прочитати, що на ній написано, чоловік підійшов до пам'ятника. Проте через алкоголь він не помітив однієї сходинки і, перечебившись, впав головою просто на табличку.

Від удару вона розкололася. Винуватець інциденту кілька разів спробував її повернути на місце, але в нього нічого не вийшло. Нарешті чоловік пішов.

За скоєне поліцейські склали на нарушника кілька адміністративних протоколів за розпивання алкогольних напоїв у публічних місцях та дрібне хуліганство.

Реакція поліції Василькова:

на місце події виїжджала слідчо-оперативна група, відкрито кримінальну справу за ч. 2 ст. 297 (наруга над могилою, місцем

Підсумок:

версія, озвучена поліцією, не викликає довіри. По-перше, оскільки від падіння на граніт він не матиме такого характеру

пошкоджень і навряд чи взагалі зруйнується.

По-друге, головою місцевої єврейської громади виміряно відстань від сходинок до пам'ятної стели: вона значно перевищує зріст вандала.

№33

11.10, Дніпропетровська область

Жінці з дітьми віком до 10 років надходять регулярні образи за національною ознакою: називають «жидами», скаржаться, що їх не вбили під час війни. Потерпілі бояться виходити з дому.

Дії ОЄОУ:

встановлений зв'язок зі старостою села, де відбувається прояв антисемітизму. Староста інформацію підтвердив і пообіцяв самотужки сприяти вирішенню питання.

№34

13.10, м. Київ

На Конtrakтовій площі антисемітськими написами була спаплюжена виставка малюнків дітей, що присвячені єврейській громаді.

№35

14.10, м. Київ

Літній учасник Маршу захисників України у прямій трансляції телеканалу Нromadske розповідав журналістам про «жидівське кодро».

У Марші захисників знову взяла участь літня пара із плакатом «Українці! Святкуємо річницю окупації та пограбування України Дніпровським єврейським кланом Вови Зеленського».

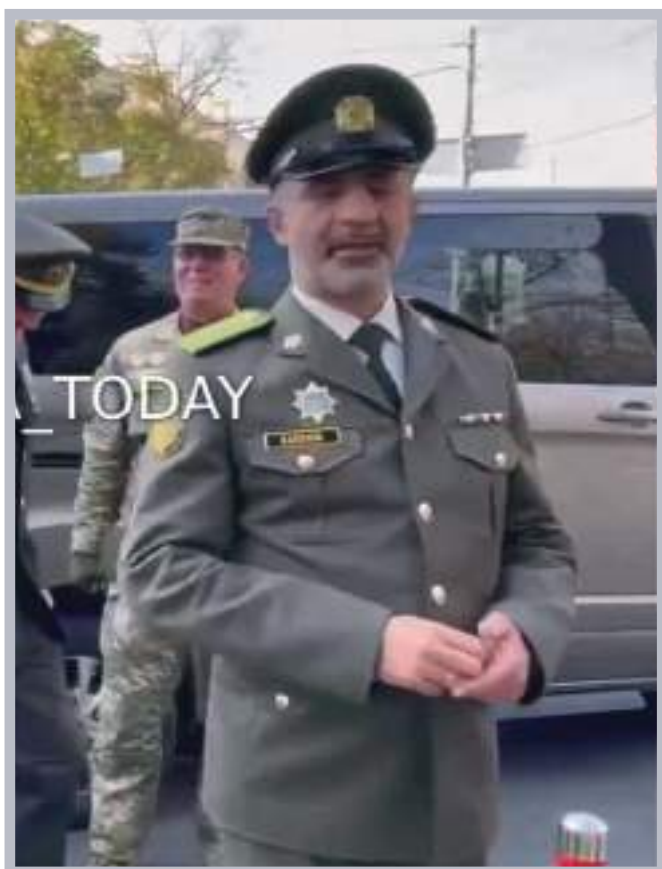
Варто зазначити, що рівно за рік до цього той самий плакат був розміщений під Офісом Президента. Тоді поліція після заяви Об'єднаної єврейської общини України відкрила кримінальне провадження за

ч.1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян) КК України. ОЄОУ навіть змогла ідентифікувати особу, котра використовує банер.

На жаль, через рік ситуація повторилася, використано той самий плакат.

Під час підготовки до Маршу захисників України один із його учасників у військовій формі Збройних сил України, а саме Кахабер Кардава, промовив фразу «За українську Україну без проклятих жидів та москалів».

Дії ОЄОУ:

подано заяву до ГУНП Києва з вимогою відкрити кримінальне провадження у зв'язку з порушенням ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян) та направлено клопотання Головнокомандувачу збройних сил України з проханням провести службову перевірку.

Оскільки поліцією заява була проігнорована, ОЄОУ звернулася до слідчого судді з клопотанням зобов'язати поліцію внести дані про правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Підсумок:

в Апараті Головнокомандувача повідомили, що Кардаву К. Є. було звільнено з військової служби у квітні 2017 року, тож проведення службового розслідування неможливе.

Суд зобов'язав ГУНП м. Києва внести дані про правопорушення до ЄРДР.

№38 14.10, м. Київ

На «Ситуаційному фестивалі» в центрі Києва було розміщено плакат із гаслом «Повторимо Коліївщину», а один із виступаючих музичних колективів «Закрите суспільство та його друзі» заспівав пісню з антисемітським словом «жид».

Реакція поліції Києва:

внаслідок моніторингу інтернет-ЗМІ відкрито кримінальне провадження за ст. 161 (порушення рівноправності громадян) КК України.

№39 18.10, м. Рівне, Рівненська область

Біля входних дверей з двох боків будівлі синагоги намальовані кельтські хрести, які є символом ультраправих націоналістів.

Сліди вандалізму ліквідовані силами єврейської громади.

№40 03.11, м. Одеса, Одеська область

Під міською радою на мітингу противників вакцинації вранці, 3 листопада, спікер заявив, що країна захоплена «сіоністською терористичною організацією, яка служить світовій єврейській олігархії, що поставила перед собою мету знищення цивілізації».

Також протестувальники виступали з вимогою «прибрати євреїв із органів управління та медустанов».

Дії ОЄОУ:

подано заяву про відкриття кримінального провадження за ст. 161 (порушення рівноправності громадян) КК України до ГУНП Одеської області.

Оскільки поліцією заяву було проігноровано, ОЄОУ направила клопотання в Прокуратуру Одеської області.

Підсумок:

після розгляду звернення прокуратурою 18.02.2022 розпочате досудове розслідування у кримінальному провадженні, в якому наявні ознаки порушення ст. 161 КК України.

№41 05.11, м. Кропивницький, Кіровоградська область

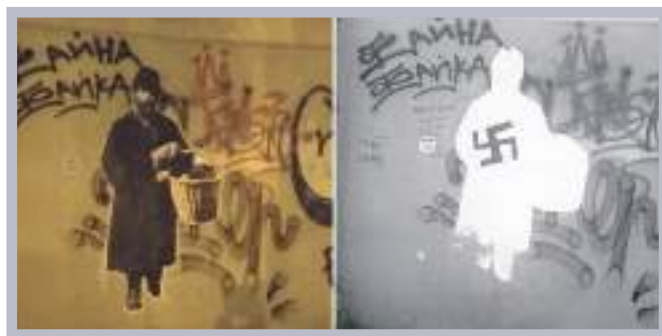
Зруйновано інформаційний стенд біля синагоги, котрий нещодавно був встановлений обласною владою.

№42**15.11, м. Львів,
Львівська область**

Малюнок з євреєм в рамках вуличної виставки було розміщено на стіні будівлі у сквері на вулиці Сянській. Вандали зафарбували його білою фарбою і зверху намалювали свастику.

Єврейська громада власними силами ліквідувала сліди вандалізму.

№43**24.11, м. Київ**

На мітингу антивакцинаторів один із спікерів під стінами Верховної Ради України звинувачував «жидів при владі, які нищать народ України».

№44**28.11, м. Київ**

На Хрещатику чоловік почав руйнувати конструкцію довкола Ханукії. Вандала зупинила муніципальна варта.

На відеозаписі інцидента чути, що на тлі звучать оплески та схвальні вигуки. Наприкінці вандал на своє виправдання каже: «А ось не треба ставити».

Поруч із вандалом перебував Андрій Рачок, який повалив Ханукію на Подолі минулого року.

Дії ОЄОУ:

подано заяву до ГУНП Києва з вимогою відкрити кримінальне провадження у зв'язку з порушенням ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян).

Оскільки поліцією заява була проігнорована, ОЄОУ звернулася до слідчого судді з клопотанням зобов'язати поліцію внести дані про правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Підсумок:

Суд зобов'язав ГУНП м. Києва внести дані про правопорушення до ЄРДР.

№45**29.11, м. Дніпро,
Дніпропетровська
область**

Рано вранці на Європейській площі групою молодих людей була повалена Ханукія. При цьому активну участь у вандалізмі брав один 20-річний юнак.

Реакція поліції Дніпра:

слідчим підрозділом відділу поліції № 7 Дніпровського районного управління поліції ГУНП у Дніпропетровській області відкрито кримінальне провадження.

Підсумок:

Шевченківським районним судом м. Дніпра ухвалено вирок вандалу за ч. 1 статті 161 КК України за порушення рівноправності за релігійною ознакою. Йому присудили 1 рік позбавлення волі із визволенням на 1 рік випробувального терміну.

Підсудний визнав свою провину в повному обсязі та вибачився перед Єврейською громадою Дніпра.

№46**30.11, м. Ужгород,
Закарпатська область**

У районі будівлі Ортодоксальної синагоги, де зараз розміщується філармонія, було розклеєно листівки «Пам'ятайте голод 33» із Зіркою Давида.

№47 30.11, м. Київ

Повалена Ханукія на Троєщині, інцидент стався вдень.

Дії ОЄОУ:

подано заяву до ГУНП Києва з вимогою відкрити кримінальне провадження у зв'язку з порушенням за ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян).

Оскільки поліцією заяву було проігноровано, ОЄОУ звернулася до слідчого судді з клопотанням зобов'язати поліцію внести дані про правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Підсумок:

Суд зобов'язав ГУНП м. Києва внести дані щодо правопорушення до ЄРДР.

№48 30.11, м. Миколаїв, Миколаївська область

На центральній Ханукії міста, яка розташовується на перехресті вулиць Адмірала Макарова та Соборної, вдень перерізані світлодіодні гірлянди.

Єврейська громада міста звернулася до поліції.

Реакція поліції Миколаєва:

за результатами перевірки обставин, які можуть свідчити про скоєння кримінального правопорушення, ВП №1 Миколаївського РУП ГУНП у Миколаївській області, не встановлено, у зв'язку з чим відомості до ЄРДР не вносилися, перевірку було проведено відповідно до ЗУ «Про звернення громадян».

04.12, м. Лисичанськ, Луганська область

Зруйновано пам'ятник жертвам Голокосту, який нещодавно було встановлено. У прес-службі Лисичанської військово-цивільної адміністрації спочатку заявили, що пам'ятник зруйнований через погодні умови.

Пізніше у розпорядженні ОЄОУ з'явилося відео руйнування пам'ятника, характер пошкоджень підтверджує, що цього разу пам'ятник був розбитий вандалом за допомогою кувалди.

Дії ОЄОУ:

подано заяву про відкриття кримінального провадження за ст. 161 (порушення рівноправності громадян) КК України у ГУНП Луганської області. У разі ігнорування заяви, ОЄОУ звернеться до слідчого судді для зобов'язання поліції внести дані про правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

05.12, м. Рівне, Рівненська область

Зруйнована центральна Ханукія міста на площі Героїв майдану. Були розбиті світильники та розподільний щиток. На Ханукії було залишено записку з приблизним змістом «Юдеї зловживають нашою толерантністю». Лідери єврейської громади викликали поліцію.

Цього ж дня громада оперативно відновила Ханукію і вже ввечері запалили чергову ханукальну свічку.

Дії ОЄОУ:

надана юридична допомога у складенні заяви до правоохоронних органів.

Реакція поліції Рівного:

розпочато кримінальне провадження за ч. 2 ст. 296 (хуліганство вчинене групою осіб) КК України.

Підсумок:

на момент виходу звіту активного розвитку кримінальне провадження не отримало.

№51

05.12, м. Ужгород, Закарпатська область

Головна Ханукія міста, яка знаходилася біля будівлі старої Ортодоксальної синагоги повалена в річку Уж.

Дії ОЄОУ:

надано юридичну допомогу єврейській громаді у складанні заяви про відкриття кримінального провадження в поліцію.

Реакція поліції Ужгорода:

спочатку відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 296 (хуліганство) КК України, згодом пере kwalіфіковано на ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян) КК України.

Підсумок:

Ужгородський міськрайонний суд Закарпатської області засудив місцевого жителя за наругу над Ханукією за ч. 1 статті 161 КК України. Підсудний повністю визнав свою провину. Йому призначили 1 рік позбавлення волі із визволенням на 1 рік випробувального терміну.

На інформаційних знаках, що описують значення поруч встановленого меморіалу у Сквері прикордонників, з'явилися написи «G2 (жидва) на вихід», «C/O2 (углекислий газ) ☿».

Місцева єврейська громада кілька разів зверталася із заявою до поліції, але була проігнорована.

Дії ОЄОУ:

подана заява про відкриття кримінального провадження за ст. 161 (порушення рівноправності громадян) до ГУНП Запорізької області. У разі відсутності реакції поліції ОЄОУ звернеться до суду з клопотанням про примусове внесення даних по справі до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

ВИСНОВОК

У 2021 році зафіксовано 52 випадки антисемітизму, що на 3 більше, ніж роком раніше. Виходячи з того, що різниця у кількості випадків незначна – вона може бути визнана похибкою. ОЄОУ робить висновок, що рівень антисемітизму в Україні залишився без змін, однак спостерігається позитивна тенденція щодо зниження кількості актів антисемітизму, пов'язаних із насильством.

Змінився характер інцидентів порівняно з попереднім роком. Так, у 2020 році ОЄОУ зафіксувала 5 випадків фізичного насильства, а цього року їх було 3: у Дніпрі, Торговиці та Умані. При цьому посягання на синагоги хоч і були, але завдали набагато меншої шкоди і не супроводжувалися фізичними нападами.

Негативною тенденцією можна вважати кількість зростаючих актів антисемітського вандалізму, пік яких припав на період святкування свята Хануки наприкінці листопада – на початку грудня 2021 року, тоді від антисемітського вандалізму постраждало 6 ханукій та меморіал жертвам Голокосту у Лисичанську.

Реакція правоохоронних органів стала більш своєчасною, більше кримінальних проваджень почало відкриватись за 161 статтею КК України, у тому числі завдяки діяльності Об'єднаної єврейської общини України, яка зверталася з приводу відкриття проваджень до суду та прокуратури. Однак, деякі кримінальні провадження відкриваються, але за короткий час розслідування припиняється.

Вперше за декілька років і одразу за двома інцидентами за рік двом різним злочинцям, які повалили Ханукію в Ужгороді та Дніпрі, присудили по 1 року позбавлення волі зі звільненням на 1 рік випробувального терміну (тобто, вони засуджені на 1 рік умовно).

Об'єднана єврейська община України вітає ухвалення Закону «Про запобігання та протидію антисемітизму в Україні» та висловлює подяку його автору народному депутату Максиму Бужанському, а також усім, хто причетний до його прийняття.

Наступним і завершальним етапом з боку законодавчої гілки влади у боротьбі з антисемітизмом має стати ухвалення Законопроекту №5110, яким вноситься фраза «прояву антисемітизму» до 161 статті Кримінального кодексу України, що дозволить правоохоронним органам правильно кваліфікувати ті випадки антисемітизму, котрі раніше помилково кваліфікувалися як хуліганство. 16 грудня 2021 року 300 народних депутатів Верховної Ради України підтримали ухвалення Законопроекту у першому читанні. Об'єднана єврейська община України висловлює надію на його прийняття у другому читанні та в цілому найближчим часом.

ОБ'ЄДНАНА
ЄВРЕЙСЬКА
ОБЩИНА УКРАЇНИ

Наш сайт

www.jew.org.ua

Адреса

Україна, 49044, м. Дніпро, ЄКЦ «Менора»

E-mail

office@jew.org.ua

Контакти

910
безкоштовно з мобільного

0 800 600 910
безкоштовно зі стаціонарного